

Til: Familie- og kulturkomiteen
Fra: Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)
Bjørnar Dagstad og Hanne Nøding, Interessepolitisk avdeling
Tema: Statsbudsjettet 2009 – Post 71 Filmtiltak m.m. Teksting for hørselshemmede
Dato: 20.10.2008

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) med 55 000 medlemmer, er en interesseorganisasjon for landets hørselshemmede. 14,5 % av befolkningen, dvs over 600 000¹ mennesker i Norge er hørselshemmet, og antallet mennesker med redusert hørsel øker.

Manglende teksting er et demokratiproblem.

Nedsatt hørsel et kommunikasjonshandikap. Allerede ved et lite hørselstap vil mange ha problemer med å få med seg det som sies på TV, og det er derfor helt nødvendig med *teksting*. Manglende og mangelfull teksting av direktesendte nyhets- og aktualitetsprogrammer som f.eks de kommende valgkampsendingene, blir derfor et demokratiproblem. Denne typen program er den desidert viktigste kilden for å holde seg orientert om hva som skjer i samfunnet.

I dag tekster NRK 1 og TV2 de fleste *forhåndsproduserte* program, men svært få *direktesendte* program. NRK oppgir at i 2007 ble 39,1% av *norske* programmer i NRK tekset. TV2 tekster kun forhåndsproduserte program mellom 18.00- 22.00². De øvrige kanalene tekster stort sett kun fremmedspråklige program. Sammenlignet med andre land i Europa, har Norge en lav andel tekstede norske programmer. I Irland er 80% av alle programmer tekset, i Nederland 75%, i England mellom 70-90% og i Sverige er 50% av alle svenskspråklige programmer tekset³. I disse landene er det også satt mål om 100% teksting innen 2010 i motsetning til i Norge hvor det ikke er satt noen mål for teksting.

Talegjenkjenningsteknologi på vei

Kringkasterne har i lengre tid hevdet ovenfor HLF at det er vanskelig å tekste direktesendte tv-program pga manglende teknologi. Medietilsynet er i full gang med et prosjekt for utvikling av talegjenkjenningsteknologi, noe HLF har store forhåpninger til. Utvikling av god talegjenkjenningsteknologi er komplisert, og HLF ber om at det settes av tilstrekkelige ressurser til prosjektet, slik at teknologien blir av en slik kvalitet at tv-selskapene ser verdien av å ta den i bruk. HLF ber derfor komiteen være med å sikre at det settes av nok penger til videre utvikling av talegjenkjenningsteknologien.

¹ "Et helhetlig rehabiliteringstilbud til hørselshemmede", Helsedepartementet og Sosialdepartementet (2002)

² I 2007 ble ca 1000 timer forhåndsproduserte program, samt 80% av nyhetsreportasjer tekset i TV2.

³ Alle tallene er fra EFHOH (European Federation of Hard of Hearing People) European comparison of subtitling, 2006.

Politisk ”grep” for å sikre teksting

Talegjenkjenningsteknologien gir likevel i seg selv ikke flere tekstede programmer, teknologien må også tas i bruk av TV-kanalene. Danmark er i så henseende et eksempel på dette. Selv om teknologien er tilgjengelig, har DR kun tatt teknologien i bruk i et svært begrenset omfang, mens dansk TV2 ennå ikke har tatt teknologien i bruk.

HLF mener Stortinget må sikre at talegjenkjenningsteknologien som nå utvikles faktisk tas i bruk. Erfaringer fra Danmark tyder på at det må settes krav til teksting for at teknologien skal tas i bruk. HLF hadde store forventninger til at diskriminerings- og tilgjengelighetsloven skulle sikre hørselshemmede teksting på tv. Regjeringen mente derimot at dette området ikke var tilstrekkelig utredet til tross for at NOU-en anbefalte at teksting ble omfattet av loven⁴. Kirke- og kulturdepartementet er nå i gang med en slik utredning, og HLF håper at komiteen vil gi signaler til KKD at det forventes at teksting blir lovpålagt og underlagt diskrimineringsvernet.

Forslag til merknader:

- **Familie- og kulturkomiteen har forventninger til at utviklingen av talegjenkjenningsteknologi gir et produkt av så høy kvalitet at TV-selskapene ønsker å ta denne i daglig bruk. Dette innebærer at Regjeringen må sette av tilstrekkelige økonomiske ressurser i utviklingsprosjektet.**
- **Komiteen har videre forventninger til at Regjeringen sørger for at teksting av både direktesendte og forhåndsproduserte tv-program blir lovpålagt og omfattet av diskrimineringsvernet, og på denne måten sikrer hørselshemmede like muligheter til å se norske tv-programmer som den øvrige befolkningen.**

Ønskes nærmere informasjon, ta kontakt med Hørselshemmedes Landsforbund (HLF):
v/ Bjørnar Dagstad, interessepolitisk rådgiver. Tlf: 22 63 99 26, e-post: dagstad@hlf.no

⁴ NOU 2005:8, vedlegg 1 ”Universell utforming – Fra ideal til rettsnorm”, side 301